

Cervantesov Don Kihot

Vrečko, 05.01.2007

- Prvi del izide leta 1605, drugi del pa leta 1615.
- Don Kihot je parodija na viteške romane. Svet viteštva je mrtev svet. Slutimo, da ne bo ne naroda, ne jezika v katerega to delo ne bo prevedeno. Je tretja najpogosteje natisnjena knjiga na zahodu. Odmeven postane po letu 1800, po romantiki.
- Roman = roman (romanc), pisani v ljudskih jezikih, pisani v prozi – pisati do roba, racionalna poraba papirja, tiho branje.
- Tiskana knjiga, pisava je mlajša od knjige. Vse slabosti se kažejo ravno v romanu, ker ni točno definirana.
- Svet je postal prozaičen – svet proze, ki se začne z novim vekom
- Lukacs: Ep modernega sveta, ki so ga bogovi zapustili, literarna zvrst, ki je nadomestila epopejo.
- Grki: Ep, tragedija, roman – lahkotna zvrst za ženske. Antični roman vpliva na razvoj romana. Je roman pred romanom.
- Don Kihot je moderen subjekt. Človek se istoveti z zavestjo, usmerja svoje življenje brez bogov, vse je v njegovi notranjosti, je človek, ki lahko odloča sam. Postane gospodar in ustvarjalec sveta. Doživi spoznanje, da svet ni dober, je svet krivic in trpljenja, odpravi nepravilnosti, ki temu svetu vladajo.
- Descartes: Barok, luteranske reforme.
- Je knjiga vseh knjig. Skuša obračunati z viteškim romanom, je več kot parodija viteške knjige.
- Don Kihota dvigne videz Amadis
- Problem fikcije pri Don Kihotu, neresničnega, zlaganega sveta, ki nanj deluje kot resničen svet.
- Posnemanje realnosti – Mimesis (antika): Resnično se izkazuje kot fikcija, neresničnost, lažno, utvara. Literarno delo se ukvarja z nečim močnim in sicer z lepoto.
- Pomanjkljiva optika: Sančo Pansa in Don Kihot.
- Alonso Kihano je ububožani plemič iz Manče. Živi iz viteza Amadisa. Da je postal literarni junak romana, se je nekaj moralo zgoditi. Od branja so se mu posušili možgani in tako začne posnemati popotne viteze. Napačno razume tekste, ki jih bere. Jemlje jih kot nekaj, kar se je zgodilo, kot zgodovinske. Posnema Amadisa iz Galija, ki zanj postane zvezda Severnica. To razloži Sančo Pansi, svojemu nevednemu prijatelju. Don Kihot se sklicuje na Boga. Naj bi ga Bog naredil preko viteza Amadisa. Pravi, da se je po božji volji rodil v nesrečnem železnem veku, da bi znova obudil zlati vek. Pravi, da je on tisti, ki bo izvršil junaška dejanja.
- Nekega dne, ko vstane iz postelje, se preimenuje v Don Kihota. Osedlal je kluse, konja Rosinanta. Sančo Pansa si izbere damo, za katero bi opravljal junaška dela in sicer Dulsinejo Toboško.
- Bog je v Don Kihotovi glavi izmišljotina, rezultat subjektivne domišljije. Viteštvo, Bog : Realni svet. Spopasti se mora z realnim svetom, plačal bo za izmišljeno v izmišljenem svetu.
- Barve: Zlata so bogovi, srebrna heroji in železna ljudje. Železna doma je doba ljudi – brezdelje, greh, oholost...
- Don Kihot ima vizijo o boljšem svetu. Sedanjost je neustrezna temu.

- Oproda Sančo Pansa ni nasprotje svojega gospodarja. Zapusti svoj dom, družino, premoženje. Verjame viteškimi knjigami, verjame Don Kihotovi norosti, ima iste korenine, ni zanikanja vitezov.
- Bovary : Don Kihot
 1. Bovary: Naturalistični opis, stopnjuje se, podobnost med lekarnarjem Hamaisom in Sančo Panso, je romantično erotični roman.
 2. Don Kihot: Ne kaže se tragičnost, nad njim bedni Amadis v obliki boga, je viteški roman.
- Viteški romani: Kralj Artur, Amadis iz Galije, epsko mitološki cikl. Vitez 14., 15. st., živel je v Španiji, avtor ni znan, knjige v številnih prevodih, te romane bere cela Evropa, še druge podobne junake, vrh teh romanov je leta 1850, obravnava krščanskega sveta, sveta ni treba dopolnjevati, vitez je relativen subjekt, ni subjektiven.
- Don Kihot je subjektiven, vodi ga ideja viteštva, vodi ga Bog, ki je izmišljen, po pomoti sledi tej ideji, imajo jo za nekaj objektivnega.
- Spoznanje: Živel je iz nečesa izmišljenega. Amadis je bil tisti, ki si je omočil ustnice v vino.
- Don Kihot mora ustvarjati svet, ki bo enak njegovemu fiktivnemu svetu, vse kar je videl je obravnaval po svojih mislih, branil je šibke in nesrečne, realnost pa se dogaja po svojih zakonih. Nastopi kazen, pretepejo ga, mlinci ga vržejo, pastirji vanj mečejo kamne, on pa se zopet zateče k svoji fikciji. Laž na laž.
- Začaran svet, čarovnije. Domov so ga peljali v kletki – brivska skodela (Membrinov šlem). Dobro je, da ljudje to vidijo kot brivsko skodelo, ker če bi vedeli, da je to Membrinov šlem, bi mu ga že zdavnaj poskušali vzeti.
- Donkihoteščina: Bovarizem □ Človeška sposobnost, da je razumljen kot nekdo drug, nosilec ideala, sposobnost zamenjavati hruške z jabolki, njen položaj je skrajno tragičen.
- V norosti se vidi njegova pot – pot norosti. Je nenehno na preizkušnji, je na poti, ampak se izkaže, da bo moral ugotoviti svojo veliko zmotno. Norost bralcem omogoča distanco od junaka, mi se zavedamo, da je nor – razlika med junakom in bralcem. On je lahko junak romana vse dokler je nor. Norost izvira iz posnemanja, posnemanje je izvor norosti.
- Junak:
 1. Alonso Kihono je izvorno bistroumen
 2. Don Kihot je bistroumni plemič
- Dve smrti. Čudežno zaspi. Spi šest ur, kar je pravi posnetek smrti. Umre kot nor. Ko se prebudi, postane stari Alonso Kiholo. To pove takoj, ko se zbudi: Jaz sem dobri Alonso Kiholo (dober je kot naiven).
- Roman je za nas sveto čtivo. Razkrivajo svetost. Alonso Kihano se lahko reši Don Kihota šele po smrti.
- Spozna, da je bilo prej življenje izmišljeno, umre zaradi starosti, odkrije pravo pot, potoval je po napačni poti in se mu odpira prava pot, a to mu ni več dano, kajti potem zares umre. Njegovo življenje je zmotno življenje. Junak – konec romana je tragičen a nastopi tudi optimizem.
- Sančo Pansa se sooča z enakimi problemi kot Don Kihot.

- Primerjava Don Kihota z Bovary:

1. Don Kihot se sklicuje na izmišljenega Boga, ve da je svet v železnem času, rešuje svet, spozna zmoto, nova prebuditev. Njegova smrt je mila, ni mučna, na začetku tega sveta.
2. Gospa Bovary: Želi posnemati, ne spozna zmote o življenju, umre brez spoznanja, nič ne ve o pravi poti, je pasivna, ne posega v svet, gre ji za rešitev sebe same in ne celega sveta. Subjekt : Objekt = dramatično. Napravi samomor, se zastrupi, doživi strašne muke, trpljenje, spačen obraz, grozljiva smrt na koncu tega sveta.